אילו היה לו בן לא דברנו. פ"ה שכבר היו יודעות פרשת נחלות וקשה דהא אלכתי לא נאמרה כדאמרינן לעיל שזכו בנות ללפחד וכתבה על ידן ועוד דאפילו יודעות פרשת נחלות דבן ובת יורשין איתך יודעות דבן קודם לבת הא אלכתי לא נאמר כל בת יורשת נחלה ואם כן אילא למימר כדפריך רב פפא לעיל לאביי אילא בן ובת לא האי לירות כו' ועוד אם היו יודעות פרשת נחלות למה הוצרכו לדבר מכח פרשת ימין וגרלה לרש"ל דהיו יודעות מוהתמלאם לבניכם ולא לבנותיכם ל"ש מסברא מסוס דבת (נ) מסבת נחלה ולא בן לי גמי מדכתיב נחלה תחלק (לת) הארץ הייט זכרים ועוד קשיא לן דקאמר אילו היה בת לבן לא דברנו והא אלכתי לא נאמר מסמוס נחלה וגרלה לפרש לא דברנו לפי שלא היה להן אז שום כח לדבר אבל עכשיו שאין [בת] בן יש ד)(להן כח) מפרשת ימין: **אפילו** קטנה שבהן לא נשאת פחות מארבעים שנה. גרלה לרש"ל דסבר לה כמ"ד (שבת דף לז:) ללפחד הייט מקושש ומעשה המקושש היה בתחלת ארבעים מיד אחר מעשה מרגלים דאמר במדבר דלשם שמים נתכוין שהיו אומרים ישראל כיון שנגזר עליהן שלא ליכנס לארץ ממעשה מרגלים שוב אין מחויבין במלות עמד וחילל שבת כדי שיהרג וירלו אחרים ולא נשאר עד סוף ארבעים שנה כדמוכחי קראי:

מתיב

[א] שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב אי סלקא דעתך ארץ ישראל מוחזקת מאי קא מסתפקא ליה הא גופה קא מסתפקא ליה דכתיב ונתתי אותה לכם מורשה אני ה' ירושה היא לכם מאבותיכם או דלמא שמורישין ואינו יורשין, ופשטו ליה תרוייהו: [ב] ירושה לכם מאבותיכם ומורישין ואינו יורשין והיינו דכתיב תביאמו ותטעמו בהר נחלתך תביאנו לא נאמר אלא תביאמו מלמד שמתנבאין ואינן יודעין מה מתנבאין, ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאים וכל העדה אפשר עמדו לפני משה כו' ולא אמרו להן דבר ועמדו לפני הנשיאים וכל העדה? אלא סרס המקרא ודרשו דברי רבי יאשיה, אבא חנן אמר משום רבי אליעזר בבית המדרש היו יושבין והלכו ועמדו להן לפני בולן במאי קמיפלגי מר סבר חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב ומר סבר אין חולקין, והלכתא חולקין והלכתא אין חולקין, קשיא הלכתא אהלכתא? הלכתא אהלכתא לא קשיא הא דפליג ליה רביה יקרא הא דלא פליג ליה רביה יקרא, תנא בנות צלפחד הכמניות הן הדרשניות הן צדקניות הן הכמניות הן שלפי שעה דברו דא"ר שמואל בר רב יצחק מלמד שהיה משה רבינו יושב ודורש בפרשת יבמין שנאמר כי ישבו אחים יחדו אמרו לו אם כבן אנו חשובין תנה לנו נחלה כבן, אם לאו, תתיבם אמנו, מיד ויקרב משה את משפטן לפני ה' הדרשניות הן שהיו אומרות אילו היה [לו] בן לא דברנו, והתניא בת? אמר ר' ירמיה סמי מכאן בת אבי אמר אפילו היה בת לבן לא דברנו הדקניות הן שלא נישאו אלא להגון להן תני רבי אליעזר בן יעקב אפילו קטנה שבהן לא נשאת פחות מארבעים שנה איני והא אמר רב חסדא ניסת: פחות מבת עשרים יולדת עד ששים, בת עשרים יולדת עד ארבעים בת ארבעים שוב אינה יולדת? אלא מאן שצדקניות הן נעשה להן נס כיוכבד דכתיב ויולך איש מבית לוי ויקח את בת לוי אפשר

שמגלגלים זכות. שהבנים והקרובים יירשו את קרוביהם: **על ידי זכאי.** בנות ללפחד: **וחובה.** הייט סקילה שחמורה דעת הוא לאדם לדון בחנק: **על ידי חייב.** מקושש: **היא גופה.** קמבעיא ליה מה דפשיטא לן הסמא דארץ ישראל מוחזקת היא דפשיטא לן הייט ממאי דפשט ליה הקב"ה "והעברת" זה חלק בכורה: **דכתיב ונתתי אותה לכם מורשה.** והאי מורשה לשון ירושה משמע כמו למורש קפוד (ישעיה יד) מועד מופת מועלת מורך ונס לשון מורים לאחרים מדלא כתיב ירושה וקא מיבעיא ליה האי מורשה דקאמר רחמנא: פשיטא לי דמורישין ואינן יורשין הוא מדכתיב מורשה ולא כתיב ירושה ועוד שהרי כבר מתו כולן במדבר אלא הכי קמבעיא ליה מי איכא למימר דהכי קאמר ירושה היא לכם מאבותיכם ומורישין ואינן יורשין. קאמר אבל אינה ירושה הייט לכם מאבותיכם ממי קאמר רחמנא אבל אינו יורשין אלא לירושה הייט לכם מאבותיכם קאי וממילא ידע דתרוייהו קאמר רחמנא דכתיב מורשה ולא כתיב ירושה ועוד שכבר מתו מתי מדבר כן גרלה בעיני ועיקר: **ריולא בדבר אפסר אומר.** דכי היכי דהאי מורשה אתא להתגבאות עליהן דמורישין ואינן יורשין ואתא לתגבאות עליהן שלא עדיין חטא דמרגלים ולא נגזרה גזירה כך אמו מולאים פסוק אחר שנתכנה שלא יכנסו לארץ ואתא שעדיין לא נגזר עליהן שלא ליכנס: **אפסר עמדו לפני משה ולא אמר להן כלום.** והלכו אחרי כן לפני אלעזר, משה לא שגלה אלעזר מנין לו, ואפסר שאלעזר לא אמר כלום והלכו אחרי כן לפני הנשיאים ואח"כ לפני העדה: **ה"ג והלכו לפני הנשיאים וכל העדה אלא סרס את המקרא כו'.** ולא גרסינן ולא אמרו כלום: **ודרשו.** כלומר דרשו כאילו כתוב למפרע ותעמדנה לפני משה ומקמי הנשיאים עמדו לפני הנשיאים ומקמי הנשיאים עמדו לפני העדה והאי דלא כתב ותעמדנה לפני העדה ולפני משה ולאלעזר ולפני אלעזר ולפני משה היינו לפי שאינו רואה להקדים בפסוק תלמיד לרב אלא לאחרון לאחרון חסוב: **בבית המדרש היו יושבין.** תשיבותו של רב הוא ויחיה ליה: **רבי יאשיה סבר אין חולקין.** הלכך מסרס המקרא: **הא דפליג ליה רביה.** לתלמיד יקרא ודאי ניחא ליה שיחלקו לו גם אחריה כבוד ומשה רבינו הוא פליג יקרא לכל ישראל וכן זה לזה: **תלמיד הן.** בדרך ארץ: **שלא שנה דברו.** שכשמלאו פתח לדבריהם בתו בעבילה ובטעמה מעליתא לבית דין כדמפרש ואזיל: **בפרשת ימין.** "וכן אין לו" עיין עליו: **אם כבן אנו** (ה). לפטור אמנו מיבום שהרי היבם קם על שם אחיו לנחלה כדדרשינן ביבמות (דף כד:) והכן מוצנו מלייבם את אמו ומלירם את אביו ופוטר הוא את אמו ויורם את אביו ואף הכא כן וסברא בעלמא הוא: **אינו דיה לו בן.** כדכתיב כי אין לו בן וכבר היה יודע (ל) שהבן יורם את אביו שהרי היו יודעות פרשת נחלות כדאמרן לעיל דלא הוה מספקא להו אלא אי טוטלות חלק בכורה אם לאו ומאי קא בעיין קמייהו תו: אלא סרס. הפך את המקרא הקדם המאוחר ודרוש ותעמודנה לפני העדה ולפני הנשיאים ולפני אלעזר הכהן ולפני משה: **חר סבר.** ר' יאשיה: חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב. דשואלין לתלמיד תחלה **אפי' בבקום הרב ואבא חנן** סבר אין חולקין אלא למשה שאלו הלכו ועמדו כולם לפני משה לידע מה משיב להן: הא דפליג ליה רביה יקרא. שמכבדו ונושאו כבוד חולקין: שלפי שעה דברו. כלומר המתינו עד שנזדמנה שעה מוכה לדבר בשעה שפוסק משה בפרשת יבמין ואמרו אם כבן אנו נחשבין נירש כבן כדאמרינן ברישא פרקין כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי ניגנהו לענין נחלה נמי בן ובת כי הדדי ליהוי. ואי לאו דהוי כמאן דלית לאבינו יורש תתייבם אמנו וחכמה היא זו: דרשניות היו. שהיו יודעות לדרוש דבת בבקום בן אינה יורשת מדקאמרי ובנים לא היו לו מכלל דאם היו לו קדמין: והתניא בת. כלומר דאית ברייתא דאמר שאלמלי היה בת לא דברנו: סמי מיכן בת. דהאי ברייתא לאו דוקא דהנהו נופייהו בנות הוו: שאפי' היה לאבינו בת לבן והבן מת בחייו לא דברנו שהיינו יודעין שבת הבן קודמת לנו והיינו דקאמר דרשניות היו שהיו יודעין לדרוש כן: לא נישאת פחות מ' שנה. שהמתינו להגון להם:

אפשר

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ט מהל' ס"ת סלכה מ סמג עשין יג. טוש"ע י"ד סי' רמב סעיף כא (וכרב אלפס קדושין פ"א דף לכא):

מסורת השי"ס

א) [שבת נב. וש"נ]: ב) [ע"ז נג.]: ג) [יומא סג. סוטה פב: מח.]: ד) רש"ל לאוכים:

הגהות הב"ח

(א) רש"ב ד"ה אם כבן אלו תשובות לפטור אמנו מיבום נירש שהרי: (ב) ר"ה אילו וכו' יורש לכן אמרן: (ג) תוס' ד"ה אילו וכו' דבת מעכבת מלבא ולא בן וכו' דקאמר אפילו היה בת:

רבינו גרשום

ומאי קמיבעיא ליה למשה. אם נוטלות חלק בכורה אם לאו דאיל דמוחזק היא הרי ידע דודאי נוטלות והא לא אצטריך וקשיא לרבא דאמר ארץ ישראל מוחזקת היא. ומשני לעולם מוחזקת היא ודקא קשיא לך מאי קא מיבעיא ליה. היא נוטלת קא מיבעיא ליה אי מוחזקת היא כי היכי דנוטלות חלק בכורה אי לאו וכהאי גונא דכתיב ונתתי אותה לכם מורשה אני ה' דאמר להו ליוצאי מצרים ומשום הכי מספקא ליה האי דקאמר הכי משמע ירושה היא לכם מאבותיכם ממש ולא לבניכם וחשלו חלק בכורה (ולא לבניכם) או דלמא הכי קאמר מורשה משמע אתם מורישין אותה לבניכם דנוטלין בה מי שנים אבל אתם אין יורשין אותה משום דבמדבר יפלו פגריכם משום דמספקא ליה אי אמרי הכי אי הכי קא (מיבעיא) [מ"ל] לי"ב ל' של מלה תרוייהו ירושה היא לכם מאבותיכם ותמלו בה מי שנים בבר מוחזקת היא לכם מאבותיכם אבל מורישין אתם אותה לבניכם ואין אתם יורשין אותה. והיינו דקאמר בהאי לישנא מורשה כלומר להוריש ולא לירש: ומתנבאין ואינן יודעין מה מתנבאין. כלומר שניבאו על עצמן שלא יכנסו לארץ אלא בניהם ולא נתכוונו לכך: אפשר עמדו לפני משה ולא אמר להם כלום וכו'. אם משה שהיה רבם לא היה יודע להשיב להן כל שכן אריך ומאי קא בעיין קמייהו תו: אלא סרס. הפך את המקרא הקדם המאוחר ודרוש ותעמודנה לפני העדה ולפני הנשיאים ולפני אלעזר הכהן ולפני משה: חר סבר. ר' יאשיה: חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב. דשואלין לתלמיד תחלה אפי' בבקום הרב ואבא חנן סבר אין חולקין אלא למשה שאלו הלכו ועמדו כולם לפני משה לידע מה משיב להן: הא דפליג ליה רביה יקרא. שמכבדו ונושאו כבוד חולקין: שלפי שעה דברו. כלומר המתינו עד שנזדמנה שעה מוכה לדבר בשעה שפוסק משה בפרשת יבמין

נוסח א' ב' נזרות ה' בנות טהו' בנות בנות נלפסח מאת בכורות כאמרן קפיטן "ותתאנה לפני מאיר ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאים וכו' הדגה"

נוסח אחר ◇ תיאורים ל' בנות 3 הכמניות הדרשניות הצדקניות

נוסח ב' קטר בן ג' נוסאין ומזלה מ"ג נוסח

נוסח אחר נס ל' יכבד ל' נזקה בגין מתקדם

---

* ג' לו אינו מופיע בגמ' שלנו

בבריתא כה: ה

"כי ישבו אחים יחדו ואחר כמוהו מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה ויקחה לו לאשה ויבמה"

* אחרי הסוגריים הגמ' חוזרת לדיון בנות בלפחד. המשך הסוגריים הגמ' מחדשת בדיון שבבת הלוגיה בגין מתקדם